

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Marka Bedřicha, soudce Mgr. Marka Zimy a soudkyně JUDr. Jitky Hroudové ve věci

žalobce: **Ing. M. H.**
bytem X

proti

žalované: **Česká advokátní komora**
sídlem Národní 118/16, 110 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí předsedy žalované z 31. 12. 2024, čj. 10.01-000596/24-0004

takto:

- I. Rozhodnutí předsedy žalované z 31. 12. 2024, čj. 10.01-000596/24-0004, se ruší a věc se jí vrací k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 3 000 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Vymezení věci

1. Žalobce požádal žalovanou o určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby. Žalovaná napadeným rozhodnutím řízení o žalobcově žádosti zastavila, protože žádost považovala za zjevně právně nepřipustnou. Měla za to, že žalobce žádal o určení advokáta pro podání dovolání, které již nebylo možné podat, neboť lhůta k jeho podání uplynula.

2. Průběh řízení a obsah správního spisu

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

2. Soud ze správního spisu zjistil, že žalobce zaslal žalované vyplněnou formulářovou žádost o právní službu pro fyzickou osobu z 10. 11. 2024. V žádosti zaškrtl, že žádá o určení advokáta za účelem soudního řízení, k čemuž rukou připsal „*dovolání u NS ČR*“. Dále uvedl, že se jedná o probíhající řízení vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 115 C 244/2021. V kolonce pro doplnění data doručení posledního opravného prostředku vyplnil: „*KS Brno, rozsudek; doručeno 4. 4. 2023*“. K žádosti připojil kopii e-mailové korespondence se dvěma advokáty, kteří mu odmítli poskytnout právní službu, potvrzení z Úřadu práce o vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání, rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu, doklady o platbách za elektřinu a nájem a usnesení Krajského soudu v Brně z 25. 9. 2023, čj. 15 Co 151/2023-96, kterým tento soud potvrdil rozhodnutí Městského soudu v Brně. Ten žalobci neustanovil právního zástupce pro dovolací řízení ve věci vedené pod sp. zn. 115 C 244/2021.
3. Soud ze správního spisu dále zjistil, že přípisem doručeným 18. 12. 2024 se na žalovanou obrátil Městský soud v Brně s výzvou, aby mu sdělila, zda žalobce požádal o určení advokáta pro zastupování v dovolacím řízení ve věci vedené pod sp. zn. 115 C 244/2021 a v jaké fázi se vyřizování žádosti nachází.
4. Žalovaná o žádosti rozhodla napadeným rozhodnutím. Uvedla, že podle § 240 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (o. s. ř.), může účastník podat dovolání do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu. Zmeškání této lhůty nelze prominout. Žadatel v žádosti uvedl, že „*bodlá podat dovolání proti rozsudku, který mu byl doručen dne 4. 4. 2023*“. V žalobcově případě tak připadl poslední den lhůty k podání dovolání na 4. 6. 2023. Žádost o určení advokáta pro zastupování v dovolacím řízení však podal až 13. 11. 2024, tedy bezmála rok a půl po uplynutí lhůty pro podání dovolání. Podle žalované je již na první pohled zřejmé, že žalobce již dovolání podat nemůže. Žádost je tak zjevně právně nepřípustná, a proto žalovaná řízení zastavila.
5. Žalovaná následně Městskému soudu v Brně sdělila, že řízení o žalobcově žádosti zastavila.

3. Obsah žaloby

6. Žalobce se domáhá zrušení napadeného rozhodnutí. Žalovaná podle něj vyložila ustanovení zákona, aniž by přihlédla ke skutečné žalobcově situaci. Dovolává se řady článků Listiny základních práv a svobod i Ústavy.
7. Namítá, že v napadeném rozhodnutí není jasně označeno, o které žalobcově žádosti žalovaná rozhodla. Dále má za to, že žalovaná nevzala v potaz, že i dvoutměsíční lhůtu pro podání dovolání lze „*řádým zákonným postupem změnit*“. Rovněž se domnívá s odkazem na čl. 4 Ústavy a čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod, že žalovaná vůbec nebyla oprávněna v dané věci rozhodnout. O „*ústavních právech*“ může totiž rozhodovat pouze soud.
8. Žalobce se dále opírá o § 240 odst. 1 větu druhou o. s. ř., která stanoví, že *bylo-li odvolacím soudem vydáno opravné usnesení, běží tato lhůta od doručení opravného usnesení*. Vysvětlil, které úkony učinil ve dvoutměsíční lhůtě pro podání dovolání. Má za to, že tyto úkony vedly k tomu, že doba, která uplynula po vypršení lhůty pro podání dovolání, byla „*dobou v opravném konání*“. K tomu obsáhle zrekapituloval předchozí průběh řízení. Uvedl, že vždy dodržel lhůty pro provedení „*předmětných opravných úkonů*“. Žalobce připouští, že § 240 odst. 1 o. s. ř. neumožňuje zohlednit skutečnost, že žalobce potřebuje určitý čas k nalezení advokáta, prostudování věci a sepsání dovolání. V jeho případě však jde o věc komplikovanou, a proto se obrací na soud.

4. Vyjádření žalované

9. Žalovaná považuje podanou žalobu za nedůvodnou, a navrhla proto, aby ji soud zamítl.
10. Uvedla, že ve svém vyjádření pomíjí „řadu skutkových tvrzení či subjektivních pohledů žalobce na nejrůznější zákonná ustanovení nebo právní principy“ a soustředí se na okolnosti, které jsou pro posouzení věci významné. Žalobce již v minulosti podal správní žalobu proti rozhodnutí žalované o určení advokáta. Toto řízení vedené pod sp. zn. 14 A 37/2024 se však týkalo jiné žalobcovy žádosti.
11. Zopakovala, že posoudila žádost jako zjevně právně nepřipustnou, neboť žalobce se domáhal určení advokáta k poskytnutí zjevně právně nepřipustné právní služby – k podání dovolání, které již podat nelze. Žalobce sice uvádí, že na jeho případ by mělo být hleděno jinak, dovolává se ústavních principů, spravedlnosti a domnívá se, že zmeškání lhůty pro podání dovolání mu mělo být prominuto. Zmeškání lhůty pro podání dovolání však nelze prominout. Rovněž z principu právní jistoty vyplývá, že nelze donekonečna čekat, zda účastník podá, či nepodá mimořádný opravný prostředek. Žalobce navíc podle žalované vůbec neuvádí důvody, proč řízení o jeho žádosti neměla zastavit.

5. Posouzení věci soudem

12. Ve věci samé rozhodl soud bez nařízení jednání, s čímž žalobce souhlasil výslovně a žalovaná konkludentně [§ 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.)]. Napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti. Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, jenž tu byl v době rozhodnutí žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
13. Žalobu podala včas osoba k tomu oprávněná.
14. Žaloba je důvodná.
15. Správní orgán může podle § 66 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, zastavit řízení o žádosti pro zjevnou právní nepřipustnost žádosti pouze tehdy, je-li „*skutečně již na první pohled zřejmé, že žádosti nelze vyhovět*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze 7. 5. 2008, čj. 2 As 74/2007-55, č. 1633/2008 Sb. NSS). Soud se proto zabýval tím, zda již ze samotné žádosti bylo patrné, že jí nelze vyhovět.
16. Žalovaná zjevně posoudila žalobcovu žádost tak, že žalobce požádal o určení advokáta pro podání dovolání, respektive pro zastupování v dovolacím řízení, které v okamžiku podání žádosti dosud nebylo zahájeno. Svědčí o tom např. pasáž napadeného rozhodnutí, v níž předseda žalované konstatoval, že „*žadatel v žádosti uvedl, že hodlá podat dovolání proti rozsudku, který mu byl doručen dne 4.4.2023. Poslední den lhůty k podání dovolání pak připadl na dne 4.6.2023. Dovolání tak již není možno podat, což je zřejmé na první pohled*“. Vzhledem k tomu, že lhůta pro podání dovolání již uplynula, považovala žalovaná žádost za zjevně právně nepřipustnou.
17. Tyto závěry jsou však v rozporu s obsahem správního spisu. Žalobce totiž nežádal o určení advokáta pro podání dovolání, nýbrž pro zastupování v již zahájeném dovolacím řízení.
18. Soud připouští, že z formulářové žádosti, kterou žalobce vyplnil, nevyplývá jednoznačně, zda žádal o určení advokáta pro podání dovolání, nebo pro zastupování v již zahájeném dovolacím řízení. Žalovaná však měla při posouzení žádosti vycházet nejen z vyplněného formuláře, ale rovněž z příloh, které žalobce k žádosti připojil. Z usnesení Krajského soudu

v Brně z 25. 9. 2023, čj. 15 Co 151/2023-96, které žalobce připojil k podané žádosti, zcela jednoznačně vyplývá, že žalobce žádal o určení advokáta pro zastupování v již běžícím dovolacím řízení.

19. Z uvedeného usnesení krajského soudu vyplývá, že v řízení vedeném pod sp. zn. 115 C 244/2021 u Městského soudu v Brně se žalobce domáhal zaplacení neoprávněné srážky ze mzdy. Městský soud rozhodl ve věci samé rozsudkem z 19. 8. 2022, kterým žalobu částečně zamítl a částečně jí vyhověl. Krajský soud v Brně následně rozsudkem z 28. 2. 2023 prvoinstanční rozsudek k žalobcovu odvolání potvrdil. Rozsudek odvolacího soudu nabyt právní moci 4. 4. 2023. Dne 9. 5. 2023 podal žalobce proti rozsudku odvolacího soudu dovolání a současně požádal o přidělení advokáta pro dovolací řízení s odůvodněním, že „z 35 oslovených advokátů mu nikdo neposkytl právní pomoc“. Městský soud v Brně jako soud prvního stupně jeho žádosti nevyhověl, neboť žalobce nesplňoval podmínky pro osvobození od soudních poplatků. Tento závěr potvrdil i Krajský soud v Brně ve výše odkazovaném usnesení, v němž zároveň uvedl, že „v dalším průběhu dovolacího řízení musí být dán časový prostor pro podání žádosti na Českou advokátní komoru pro určení advokáta podle § 18 odst. 2 zákona o advokacii tak, aby nebylo porušeno jeho právo na přístup k soudu a právo na právní pomoc“.
20. Podle § 240 odst. 1 o. s. ř. může účastník podat dovolání do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu u soudu, který rozhodoval v prvním stupni. Je-li dovolání podáno, předseda senátu soudu prvního stupně se postará o odstranění případných vad podání (§ 241b odst. 1 ve spojení s § 209 o. s. ř.). Není-li splněna podmínka povinného zastoupení advokátem, učiní soud vhodná opatření, aby tento nedostatek odstranil. Přitom zpravidla může pokračovat v řízení, ale nesmí rozhodnout o věci samé. Nezdaří-li se nedostatek podmínky řízení odstranit, řízení zastaví (§ 241b odst. 2 ve spojení s § 104 odst. 2 o. s. ř.).
21. Dovolací řízení je tedy zahájeno již okamžikem podání dovolání k soudu prvního stupně, který činí nezbytné úkony k odstranění případných vad podání (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu z 26. 5. 2022, sp. zn. 23 Cdo 881/2022). V nyní posuzované věci tak bylo dovolací řízení zahájeno již 9. 5. 2023, kdy žalobce podal dovolání k soudu prvního stupně – Městskému soudu v Brně. Jelikož žalobce nebyl při podání dovolání zastoupen advokátem, požádal soud, aby mu advokáta přidělil. Ten jeho žádosti nevyhověl, načež ho odkázal, aby si podal u žalované žádost o určení advokáta podle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii. Žalobce tak učinil a podal žádost, o níž žalovaná rozhodla napadeným rozhodnutím. Rovněž z výzvy, v níž se Městský soud v Brně žalované dotázal, zda u ní žalobce požádal o určení advokáta, vyplývá, že u tohoto soudu již ve věci vedené pod sp. zn. 115 C 244/2021 dovolací řízení běželo.
22. Soud proto dospěl k závěru, že žalovaná v napadeném rozhodnutí vycházela ze skutkového stavu, který je v rozporu s obsahem správního spisu. Žalobce totiž nežádal o určení advokáta pro podání dovolání, ale pro zastupování v již zahájeném dovolacím řízení. Závěr o zjevné právní nepřipustnosti žádosti tudíž žalovaná učinila v rozporu s obsahem správního spisu, čímž řízení zatížila vadou, která je podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí.

6. Závěr a náklady řízení

23. Žaloba je důvodná. Soud proto výrokem I. zrušil napadené rozhodnutí pro vady řízení, neboť skutkový stav, ze kterého žalovaná vycházela, je v rozporu s obsahem správního spisu [§ 76 odst. 1 písm. b) a § 78 odst. 1 s. ř. s.].

24. Výrokem II. soud žalobci přiznal náhradu nákladů řízení podle § 60 odst. 1 s. ř. s., dle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem. Žalobce byl ve věci úspěšný, má proto nárok na náhradu nákladů řízení. Ty sestávají jen ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 3 000 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 13. června 2025

Mgr. Marek Bedřich v. r.
předseda senátu